

درباره‌پدیده «اختلال اندوخته‌سازی» و کسانی که مجموعه‌های عجیب جمع‌آوری می‌کنند

اندوخته‌هایی برای هیچ وقت

محمدعلی محمدپور | روزنامه نگار

حتما شما هم تا کنون ضرب المثل «هر چیز که خوار آید، یک روز به کار آید» را به‌ویژه از زبان بزرگ‌ترها زیاد شنیده‌اید. ضرب‌المثلی که خیلی اوقات توجیهی می‌شود برای نگه داشتن وسایل و اشیایی که نمی‌دانیم به چه دردی خواهند خورد اما بعضی‌ها به طرز عجیبی حرص جمع‌آوری‌شان را دارند. آقای میم، پیر مرد حدود هشتاد ساله محله ما بود که سال‌ها تنها زندگی کرد و مدتی پیش از دنیا رفت. چند روز پیش وقتی اقوامش تصمیم گرفتند وسایل خانه پیر مرد را جابه‌جا کنند با تعداد زیادی وسایل پلاستیکی کهنه و فرسوده مواجه شدند که در خانه جمع‌آوری شده بودند. وسایلی که از آفتابه‌های پلاستیکی تا زنبیل‌های قدیمی و گال‌های پلاستیکی بین‌شان پیدا می‌شد. کلکسیون عجیبی بود. کلکسیون عجیبی که احتمالا آقای میم در همه این چندین سال تنهایی خودش جمع‌آوری کرده بود و کمتر کسی از‌شان خبر داشت. قطعا یکی از اولین سوال‌هایی که برای ما ایجاد شد این بود که این وسایل کهنه به چه کار پیر مرد می‌آمدند؟ اصلا دلیل منطقی این کار چه بود؟ اما چه کسی غیر از خود پیر مرد پاسخ این سوالات را می‌دانست؟ راستش پس از این قضیه تصمیم گرفتیم درباره این پدیده بیشتر جست‌وجو و تحقیق کنیم که به‌نتایج جالبی هم رسیدیم. حتی به توضیحات علمی جذابی در این باره برخورد کرد و پی‌بردم تعداد افرادی که از این کار‌های عجیب و غریب می‌کنند در جهان خیلی هم کم نیست. در علم از این پدیده با اصطلاح «Hoarding Disorder» یاد می‌کنند که معادل فارسی آن را «اختلال اندوخته‌سازی» یا «اختلال احتکار» می‌توانیم بنامیم. البته ما این‌جا بهتر است از عنوان اول استفاده کنیم چون دومی ذهن‌ها را به سمت موضوع حساس احتکار می‌برد که این روزها بحثش داغ است و قطعاً آن یکی نه یک اختلال و بیماری که یک جرم غیر اخلاقی است. حال آن‌که فردی که مبتلا به «اختلال اندوخته‌سازی» است صرفاً دارای یک عادت متفاوت است یا در نهایت بیماری مبتلا به یک اختلال روانی است که ضرر گسترده‌ای به جامعه نمی‌زند. امروز در این پرونده سعی می‌کنیم بیشتر با «اختلال اندوخته‌سازی» آشنا شویم و نمونه‌های جالبی از آن در جهان را با هم مرور کنیم، با ما همراه باشید.

۸ نفر از عجیب‌ترین اندوخته‌سازان جهان

باربارا هارتسفیلد	نانسی هافمن	هری اسپرل	پاول لوک	بری چپل	مانفرد رونتستین	رینر ویشرت	دیوید مورگان
جمع‌آوری	جمع‌آوری کاور چتر	اسباب و وسایل همبرگری	شیشه شیر	آدامس‌های جویده شده	پشت خاران	تابلوه‌ای «مزامحم نشوید»	مخروط ترافیکی
خانم هارتسفیلد به مدت ۱۰ سال بزرگ‌ترین سرگرمی آخر هفته‌هایش جمع‌آوری صندلی‌های فسقلی و بند انگشتی بوده است. حالا او مجموعه‌ای بی‌نظیر از ۳۰۰۰ صندلی کوچک و نقلی دارد. صندلی‌هایی درون بطری، صندلی‌هایی ویژه قفس پرندگان، صندلی‌هایی جالب ساخته شده از چوب خلال دندان و گیره لباس. این مجموعه این روزها به شکل موزه‌ای در ایالت جورجیا ی آمریکا قابل بازدید است.	احتمالا آقای هافمن، ساکن ایالت مین آمریکا، تنها گردآورنده کاور چتر روی زمین باشد و همین موضوع جذابیت و منحصر به فرد بودن مجموعه او را دو چندان می‌کند. این مجموعه در سال ۲۰۱۲ در حالی که ۷۳۰ کاور چتر در آن نگهداری می‌شد به عنوان بزرگ‌ترین کلکسیون کاور چتر در کتاب رکوردهای گینس ثبت شد و امروزه به شکل موزه‌ای تماشایی برای گردشگران قابل بازدید است، ضمناً آقای نانسی با اجرای قطعه موسیقی «بگذار لبخند، چتر زندگی‌ات باشد» که با آکاردئون می‌نوازداز بازدیدکنندگان موزمایش استقبال می‌کند.	احتمالاً خیلی از شما هم به همبرگر علاقه مند باشید اما هیچ‌گاه به جمع‌آوری وسایل تهیه کردن همبرگر نیندیشیده‌اید. هری اسپرل، ساکن ایالت فلوریدا، ۲۶ کم ۳۷۲۴ وسیله مربوط به همبرگر کرده است به حدی که اکنون به «هری همبرگر» معروف شده است. خودش می‌گوید: جمع‌آوری این وسایل از نیت او برای ایجاد یک همبرگرفروشی سیار آغاز شده است. او هم اکنون صاحب رکورد گینس بزرگ‌ترین مجموعه وسایل مربوط به همبرگر است، تا همبرگری شبیه به موتور سیکلت‌هارالی دیویدسون پیدا می‌شود.	پاول لوک شیرفروش انگلیسی‌چندی‌پیش مجبور شد تآموزه‌ای برای کلکسیون عجیب اش بسازد. این مرد ۲۳ ساله از روزی که کارش را آغاز کرده است، شیشه‌های شیر را جمع‌آوری می‌کند و حالا ۱۰ هزار شیشه مختلف دارد. برخی از شیشه‌های او عتیقه هستند و روی آن‌ها تاریخ سال ۱۸۹۰ ثبت شده است. او هنوز هم به دنبال گسترش دادن موزه خودش است و دست از جمع‌آوری شیشه‌های شیر برنداشته است.	آقای چپل مردی است که اعتیاد عجیبی به سیگار داشت اما برای آن که بتواند خانواده‌اش را حفظ کند تصمیم گرفت تا از آدامس‌های نیکوتین دار استفاده کند. او ولی نمی‌دانست با باقی مانده‌آن‌ها چه کند از این رو تصمیم گرفت تا آدامس‌های جویده شده را جمع کند و بزرگ‌ترین توب آدامسی دنیا را بسازد همچنین می‌تواند در طول این مسیر سیگار را نیز ترک کند. این روزها این مرد با استفاده از ۹۵ هزار آدامس جویده شده تویی پرست کرده است که ۸۰ کیلوگرم وزن دارد. او به عنوان بزرگ‌ترین کلکسیون دار آدامس‌های جویده شده شناخته می‌شود.	در بین کلکسیون‌داران از همه صنفی می‌توان پیدا کرد. نمونه‌اش آقای «مانفرد رونتستین» پزشک متخصص پوست اهل ایالت کارولینای شمالی است که در کلینیک خود بزرگ‌ترین مجموعه پشت‌خاران جهان را گردآوری کرده است. او در کلکسیون خود بیش از ۸۰۰ وسیله خاراندن پشت را از پشت‌خار جنس پای تمساح گرفته تا استخوان یوفالو و همچنین سه مدل الکتریکی متعلق به اوایل دهه ۱۹۰۰ را نگهداری می‌کند.	قاعدتاً همه ما به برداشتن یادگاری از مکان‌هایی که سفر می‌کنیم علاقه‌مندیم اما بعید می‌دانم تا کنون به ذهن هیچ‌کدام از ما رسیده باشد تا بلوه‌های «مزامحم نشوید» رینر ویشرت، دوست دارد تا بلوه‌های «مزامحم نشوید» را از هتل‌های محل اقامت‌اش جمع کند و با خود به خانه‌اش در آلمان ببرد. اکنون او دست کم ۱۰۵۷۰ تا بلوی «مزامحم نشوید» دارد که از هتل‌ها، کشتی‌های مسافرتی و هواپیماهایی ۱۸۸ کشور جهان جمع‌آوری کرده است. یک جفت از ارزشمندترین اقلام این کلکسیون مربوط به علامتی است که از دهکده المپیک ۱۹۳۶ در برلین و علامت ۱۰۶ ساله‌ای از هتل جنرال براک در کانادا به‌یادگار مانده است.	تصور کنید با داشتن ۵۰۰ مخروط ترافیکی می‌توان چه بلبشویی به پا کرد. البته خوشبختانه، دیوید مورگان، ساکن انگلستان، از کلکسیون‌اش با اهداف خبیثانه استفاده نمی‌کند. علاقه وی به جمع‌آوری مخروط ترافیکی از وقتی شروع شد که در کارخانه پلاستیک آکسفورد، بزرگ‌ترین تولیدکننده مخروط ترافیکی جهان، کار می‌کرد. در ۱۹۸۶، یکی از تولیدکننده‌های رقیب شرکت پلاستیک آکسفورد ادعا کرد این شرکت یکی از طرح‌هایش را کپی کرده است، بنابراین مورگان شروع به تحقیق کرد که ثابت کند طرح مذکور، طرح جدیدی نبوده است.

درمان‌هایی برای «اختلال اندوخته‌سازی»

درمان دارویی/ مطالعات نشان داده است تنه‌ایک سوم افراد مبتلا به اختلال اندوخته‌سازی به دارودرمانی واکنش مثبت‌نشان می‌دهند. گفتنی است برای دارودرمانی از داروهای ضد افسردگی استفاده می‌شود. داروهایی همچون کلومیپرامین، فلووکسامین، سرتالین و... که هر کدام برای درمان اختلالات وسواسی و رفتاری استفاده می‌شوند. **درمان بر اساس روان درمانی**/ بسیاری از روان‌شناسان معتقدند که بهترین روش برای روان درمانی اختلال اندوخته‌سازی، درمان شناختی رفتاری است که بر قرار دادن فرد در معرض محرک‌ها و ممانعت از پاسخ‌تمرکز دارد. بسیاری از افراد مبتلا، به این نوع از درمان پاسخ مثبت داده‌اند. روش دیگر درمان این است که به این افراد می‌آموزند چگونه درباره مایملک خود فکر و درباره آن تمرکز کنند و درباره آن تصمیم بگیرند. ضمناً گروه درمانی یکی از روش‌هایی است که برای بهبود این افراد استفاده می‌شود.

منابع: سایت باشگاه خبرنگاران جوان-سایت ترجمان-سایت اومیز-سایت دانش‌نامه‌روشناسی مردمی-مجله کسبوکار بازده-سایت Atchump-کتاب اسپش‌شناسی روانی بر اساس DSM-5

خود «آشغال»؛ اندوخته‌سازی وسواسی و معنای چیزها» مدعی شدند که بین ۶ تا ۱۵ میلیون آمریکایی به اندوخته‌سازی بیمارگونه می‌پردازند. مطالعات نشان می‌دهد این پدیده در افراد ۵۵ تا ۹۴ ساله سه برابر کسانی است که در گروه سنی ۳۴ تا ۴۴ سال قرار دارند و البته هیچ‌کدام از تحقیقات به‌طور مشخص

اثبات نکرده‌اند که آمار این اختلال در مردان بیشتر است یا زنان. همچنین نیمی از کسانی که با این اختلال درگیر هستند قیادست کم‌یکی از اعضای خانواده‌شان به این اختلال مبتلا بوده است. ناتوانی در تصمیم‌گیری یکی از ویژگی‌های برجسته افراد دچار اختلال اندوخته‌سازی است و البته بیشترشان اظهار می‌کنند که پس از اتفاقی استرس‌زا و تأثیرگذار این کار را شروع کردند اتفاقی مثل مرگ یکی از عزیزان، جنگ یا حادثه‌ای برای خود شخص.

ماندنی و شیرین دارند. اما دسته‌ای دیگر به‌ویژه سالمندانی که در گذشته قحطی‌ها و کمبودهایی را تجربه کرده‌اند یا از پدر و مادرشان شنیده‌اند هم فکر می‌کنند این اشیای یک روز مبادایی به کارشان خواهد آمد، البته روز مبادایی که معمولاً هرگز فرا نمی‌رسد!

اما در نهایت این عادت به هر علتی هم که باشد، نتیجه در پایان یکسان خواهد بود و آن هم این است که خانه این افراد پر از اشیایی می‌شود که خانه را اشغال کرده‌اند و احتمالاً یکی از پیامدهای خانوادگی آن هم این است که اعضای خانواده به دلیل وجود این خنربنرها اذیت می‌شوند یا در مقابل دیگران خجالت‌زده می‌شوند و حتی مهمانی کمتر برگزار می‌کنند.

در سال ۲۰۱۰، فراست و همکارش، گیل استیکتی، در کتاب

روان‌شناسان درباره «اختلال اندوخته‌سازی» چه می‌گویند؟

می‌شود اما اندوخته‌سازها معمولاً زمانی توجه دیگران را جلب می‌کنند که پا به سن می‌گذارند. البته که طبیعی است افراد مسن تفریحات و کارهای کمتری برای مشغول شدن دارند و بیشتر ترغیب می‌شوند مگس کش‌هایی مختلفی با دوازده رنگ متفاوت داشته باشند! اما انگیزه این افراد می‌تواند خیلی متفاوت باشد. بعضی‌شان فکر می‌کنند چیزهایی که جمع‌آوری می‌کنند خیلی ارزشمند هستند در حالی که واقعاً این‌طور نیست. برخی از این افراد این خووعادت را از اطرافیان خود یاد گرفته‌اند. در واقع اختلال اندوخته‌سازی هم می‌تواند اکتسابی باشد و هم وراثتی. برخی از این افراد به چیزهایی که جمع‌آوری می‌کنند وابستگی‌های عجیب و غریب دارند و به گفته خودشان با هر کدام از آن اشیای خطرناک‌های به یاد

طبق تعریف روان‌شناسان، «اختلال اندوخته‌سازی» مشکلی دایمی در دست کشیدن از دارایی‌ها، فارغ از ارزش واقعی آن‌هاست تا جایی که وسایل جمع‌آوری‌شده فرد، فضای زندگی‌اش را اشغال می‌کند و امور روزانه او و اطرافیان‌ش را مختل می‌سازد. اندوخته‌سازان معمولاً با انرژی زیادی به جمع کردن وسایل از ارزش‌فروشی‌ها می‌پردازند. به گفته انجمن روان‌شناسی آمریکا وسایل اندوخته‌شده اغلب شامل روزنامه، مجله، لباس، کیف، عروسک، کتاب و نامه‌های قدیمی است؛ البته گاهی اسکناس و چک هم در میان‌شان پیدا می‌شود. البته در بین این افراد خلایق‌های زیادی هم دیده می‌شود و گاهی وسایلی را جمع‌آوری می‌کنند که تصورش را هم نمی‌شود کرد. بنا بر مطالعات کارشناسان، اندوخته‌سازی گاهی از کودکی آغاز